

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Bestuursorgaan	:	Burgemeester en Wethouders
Onderwerp	:	Deventer thematische omgevingsprogramma's
Portefeuillehouder	:	Wethouder Wijnhoud
Notanummer	:	2026-324
Datum B&W-vergadering	:	12-05-2026
Team	:	Team Ruimtelijke Ontwikkeling
Programma	:	05 - Ruimtelijke ontwikkeling
Parafen voor akkoord nota	:	<ul style="list-style-type: none"> • 30-04-2026: Wethouder • 30-04-2026: Afdelingsmanager Ruimte en Economie • 07-05-2026: Teamleider Ruimtelijke Ontwikkeling • 18-05-2026: Afdelingsmanager Ruimte en Economie • 18-05-2026: Wethouder • 18-05-2026: Teamleider Ruimtelijke Ontwikkeling
Parafen voor agendering	:	<ul style="list-style-type: none"> • 06-05-2026: Gemeentesecretaris/algemeen directeur • 19-05-2026: Gemeentesecretaris/algemeen directeur
Bijlagen bij deze nota	:	260415 Bijlage bij nota en RM Omgevingsprogramma's.docx
Datum definitieve akkoord	:	26-05-2026

Besluit

1. De nadere beleidsuitwerking voor de fysieke leefomgeving (conform de Omgevingswet) in beginsel vorm te geven in één van de volgende omgevingsprogramma's:
  - Circulariteit
  - Deventer DNA
  - Economie
  - Energie en warmte
  - Kunst en cultuur
  - Milieu en gezondheid
  - Mobiliteit
  - Openbare ruimte, natuur en klimaatadaptatie
  - Voorzieningen
  - Wonen en volkshuisvesting.
2. De raadsmededeling vast te stellen
3. De stukken aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet bundelt de regelgeving voor de ruimte waarin we wonen, werken en leven (de fysieke leefomgeving) en is opgesteld om beleid en regels inzichtelijker en makkelijker te maken in het gebruik.

De Omgevingswet biedt gemeenten vier kerninstrumenten, waaronder het omgevingsprogramma. Een omgevingsprogramma is hét instrument voor de fysieke leefomgeving waarin nadere beleidsuitwerking en maatregelen een plek krijgen. In Deventer werken we lerenderwijs meer en meer met omgevingsprogramma's. De verwachting is dat er op termijn in een situatie zonder enige sturing zeker dertig thematische omgevingsprogramma's worden opgesteld. Met het oog op samenhang, juridische houdbaarheid en beheersbaarheid is het wenselijk om met een beperkt(er) aantal thematische omgevingsprogramma's te werken. Daarom wordt voorgesteld om in Deventer met een

afgebakend aantal thematische omgevingsprogramma's te gaan werken. Gekoppeld aan de omgevingsvisie leidt dit tot de volgende tien Deventer thematische omgevingsprogramma's:

- Circulariteit
- Deventer DNA
- Economie
- Energie en warmte
- Kunst en cultuur
- Milieu en gezondheid
- Mobiliteit
- Openbare ruimte, natuur en klimaatadaptatie
- Voorzieningen
- Wonen en volkshuisvesting

Dit betekent concreet dat de (thematische) nadere beleidsuitwerking voor de fysieke leefomgeving in beginsel landt in één van de bovenstaande 10 omgevingsprogramma's.

De samenhang tussen de structuur van de omgevingsvisie en bovenstaande omgevingsprogramma's is visueel weergegeven in de bijlage.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Samenhang, juridische houdbaarheid en beheersbaarheid van beleidsuitwerkingen voor de fysieke leefomgeving.

Kader

Omgevingswet

Betrokken partijen en participatie

Bij het opstellen of actualiseren van een omgevingsprogramma wordt aan het begin van het proces een raadsmededeling opgesteld met daarin onder andere de voorgenomen participatie.

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor

- Het werken met een beperkter aantal Deventer thematische omgevingsprogramma's draagt bij aan de beheersbaarheid van beleidsontwikkeling, de samenhang tussen omgevingsprogramma's onderling en de samenhang met de Omgevingsvisie.
- De Omgevingswet richt zich op de fysieke leefomgeving. In werkelijkheid zijn de fysieke en sociale omgeving nauw met elkaar verweven. Met deze indeling wordt ook het sociale domein nadrukkelijk verbonden aan de omgevingsprogramma's.

Argumenten tegen

- Het kan zich voordoen dat nieuwe vraagstukken naar voren komen, waar we nu nog geen zicht op hebben en waar dientengevolge geen rekening mee is gehouden bij de totstandkoming van de indeling. Doordat dit besluit wel richting geeft aan de inhoudelijke indeling van de 10 omgevingsprogramma's maar niet limitatief is voor de inhoud, wordt dit punt hiermee ondervangen.

Financiële consequenties en dekking

Meerdere teams hebben een inhoudelijke verantwoordelijkheid voor het vullen van een omgevingsprogramma. Om te voorkomen dat zaken tussen wal en schip dreigen te vallen krijgt elk omgevingsprogramma een trekker aangewezen. De trekkers worden aangewezen vanuit de verschillende teams in de organisatie. Dekking voor deze uren wordt belegd binnen de teams.

Openbaarmaking en communicatie

De gemeenteraad wordt geïnformeerd door een raadsmededeling.

Aanpak en uitvoering

Van omgevingsvisie naar 10 thematische omgevingsprogramma's

Onder de Omgevingswet kunnen gemeenten nog maar één visie voor de fysieke leefomgeving vaststellen: de omgevingsvisie. De nadere beleidsuitwerking die voortvloeit uit de omgevingsvisie landt voor de fysieke leefomgeving in een ander 'nieuw' instrument: het omgevingsprogramma.

Gelet op de samenhang tussen de omgevingsvisie en de omgevingsprogramma's is ervoor gekozen om bij de ontwikkeling van een beperkt aantal thematische omgevingsprogramma's aan te sluiten bij de structuur van de Deventer omgevingsvisie. Met deze keuze wordt geborgd dat de omgevingsprogramma's gezamenlijk de volledige reikwijdte van de omgevingsvisie bestrijken. Daarnaast biedt deze systematiek een helder kader voor de inhoudelijke afbakening van de omgevingsprogramma's en wordt zoveel mogelijk voorkomen dat beleidsopgaven tussen verschillende omgevingsprogramma's buiten beschouwing raken.

Vervolgens is binnen de vier thema's van de omgevingsvisie (Duurzaam en Toekomstgericht, Gezonde Leefomgeving, Innovatie Economie, Fijn wonen en Samenleven) gekeken welke subthema's samengevoegd kunnen worden tot een logisch en niet te omvangrijk omgevingsprogramma. Gezien de breedte van het subthema 'Bodem, water, groen en erfgoed als dragers van de ruimte' is hier gekozen voor twee omgevingsprogramma's in plaats van één.

Een visueel overzicht van hoe de omgevingsprogramma's aansluiten op de structuur van de omgevingsvisie is opgenomen in de bijlage.

Samenhang met het sociale domein

Het omgevingsprogramma is in beginsel een ruimtelijk instrument. Tegelijkertijd is het van belang om sociale opgaven en thema's op een goede wijze te betrekken in de omgevingsprogramma's. Immers, in de praktijk zijn de fysieke en sociale leefomgeving sterk met elkaar verbonden. Zo lopen onder andere 'bestaanszekerheid' en 'toekomstbestendige wijken' als een rode draad door meerdere omgevingsprogramma's, wat maakt dat hiervoor geen aparte omgevingsprogramma's worden opgesteld. Bij de concrete uitwerking van de omgevingsprogramma's wordt hierin gezamenlijkheid met het ruimtelijk en sociaal domein nader invulling aan gegeven.

Overgang naar een nieuwe situatie

Ten tijde van het vaststellen van de 10 thematische omgevingsprogramma's zijn er reeds meerdere thematische omgevingsprogramma's in voorbereiding, dan wel als ontwerp vastgesteld. In de raadsmededeling 2026-54 'Overzicht omgevingsprogramma's 2026' is een overzicht opgenomen van de omgevingsprogramma's waarin in 2026 (in ieder geval) gewerkt wordt, dan wel gepubliceerd zijn. Dit betekent dat we te maken hebben met een overgangperiode waarin nog op zichzelf staande omgevingsprogramma's worden opgesteld en vastgesteld, naast de totstandkoming van de aangewezen tien omgevingsprogramma's. Op de langere termijn zullen de nu nog op zichzelf staande omgevingsprogramma's opgaan in één van de 10 thematische omgevingsprogramma's. Voor nieuwe opdrachten geldt dat deze niet meer kunnen leiden tot een afzonderlijk thematisch omgevingsprogramma. Recent afgegeven opdrachten landen zoveel als mogelijk binnen één van de 10 omgevingsprogramma's.

De 10 thematische omgevingsprogramma's zullen in de loop van de komende jaren (doch uiterlijk 31 december 2031) op onderdelen gevuld worden tot uiteindelijk 10 complete en integrale omgevingsprogramma's. Het tempo is mede afhankelijk van de actualiteit van reeds vastgesteld beleid en prioritering en programmering.

Bij de vaststelling van de omgevingsvisie eind 2026 wordt ook een 'waswordt-lijst' vastgesteld. In deze 'waswordt-lijst' staat opgenomen welk beleid kan worden ingetrokken met de vaststelling

van de omgevingsvisie, dan wel in welke van de tien omgevingsprogramma het (op den duur) landt.

Verplichte omgevingsprogramma's

Als gemeente dienen we twee omgevingsprogramma's verplicht op te stellen. Het betreft het warmteprogramma en het volkshuisvestingsprogramma. Deze verplichte omgevingsprogramma's vallen onder respectievelijk de omgevingsprogramma's 'Energie en warmte' en 'Wonen en volkshuisvesting'. Wetgeving hierover is in voorbereiding, maar nog niet vastgesteld.

Eigenaarschap van een omgevingsprogramma

De omgevingsprogramma's hebben een integraal karakter en gaan bestuurlijk veelal over de portefeuilles heen, alsmede ambtelijk over de teams, afdelingen en domeinen. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor een omgevingsprogramma is daarmee niet direct gekoppeld aan één portefeuillehouder, maar ligt eerder op deelonderwerpen binnen een omgevingsprogramma.

Gebiedsgerichte omgevingsprogramma's

Omgevingsprogramma's kunnen zowel thematisch als gebiedsgericht zijn. Voorbeelden van gebiedsgerichte omgevingsprogramma's zijn Wechelerhoek en Centrum&Schil.

De lijst met 10 omgevingsprogramma's heeft betrekking op de thematische omgevingsprogramma's.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	: Deventer thematische omgevingsprogramma's
Portefeuillehouder	: Wethouder Wijnhoud
Nummer	: 2026-324
Datum B&W besluit	: 12-05-2026
Team	: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Inleiding

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet bundelt de regelgeving voor de ruimte waarin we wonen, werken en leven (de fysieke leefomgeving) en is opgesteld om beleid en regels inzichtelijker en makkelijker te maken in het gebruik.

De Omgevingswet biedt gemeenten vier kerninstrumenten, waaronder het omgevingsprogramma. Een omgevingsprogramma is hét instrument voor de fysieke leefomgeving waarin nadere beleidsuitwerking en maatregelen een plek krijgen. In Deventer werken we lerenderwijs meer en meer met omgevingsprogramma's. De verwachting is dat er op termijn in een situatie zonder enige sturing zo'n dertig thematische omgevingsprogramma's worden opgesteld. Met het oog op samenhang, juridische houdbaarheid en beheersbaarheid, is het wenselijk om met een beperkt aantal thematische omgevingsprogramma's te werken. Gekoppeld aan de omgevingsvisie leidt dit tot de volgende tien Deventer thematische omgevingsprogramma's:

- Circulariteit
- Deventer DNA
- Economie
- Energie en warmte
- Kunst en cultuur
- Milieu en gezondheid
- Mobiliteit
- Openbare ruimte, natuur en klimaatadaptatie
- Voorzieningen
- Wonen en volkshuisvesting

Kader

Omgevingswet

Kern van de boodschap

Conform de Omgevingswet landt nadere beleidsuitwerking voor de fysieke leefomgeving in een 'omgevingsprogramma'. In Deventer gaan we met 10 thematische omgevingsprogramma's werken. Dit doen we met het oog op samenhang, juridische houdbaarheid en beheersbaarheid, en om een wildgroei aan omgevingsprogramma's te voorkomen. Deze 10 thematische omgevingsprogramma's zijn gekoppeld aan de structuur van de omgevingsvisie.

Nadere toelichting

Van omgevingsvisie naar 10 thematische omgevingsprogramma's

Onder de Omgevingswet kunnen gemeenten nog maar één visie voor de fysieke leefomgeving vaststellen: de omgevingsvisie. De nadere beleidsuitwerking die voortvloeit uit de omgevingsvisie landt voor de fysieke leefomgeving in een ander 'nieuw' instrument: het omgevingsprogramma.

Gelet op de samenhang tussen de omgevingsvisie en de omgevingsprogramma's is ervoor gekozen om bij de ontwikkeling van een beperkt aantal thematische omgevingsprogramma's aan te sluiten bij de structuur van de Deventer omgevingsvisie. Met deze keuze wordt geborgd dat de

omgevingsprogramma's gezamenlijk de volledige reikwijdte van de omgevingsvisie bestrijken, zonder daarmee limitatief te willen zijn. Daarnaast biedt deze systematiek een helder kader voor de inhoudelijke afbakening van de omgevingsprogramma's en wordt zoveel mogelijk voorkomen dat beleidsopgaven tussen verschillende omgevingsprogramma's buiten beschouwing raken.

Vervolgens is binnen de vier thema's van de omgevingsvisie (Duurzaam en Toekomstgericht, Gezonde Leefomgeving, Innovatie Economie, Fijn wonen en Samenleven) gekeken welke subthema's samengevoegd kunnen worden tot een logisch en niet te omvangrijk omgevingsprogramma. Gezien de breedte van het subthema 'Bodem, water, groen en erfgoed als dragers van de ruimte' is hier gekozen voor twee omgevingsprogramma's in plaats van één.

In de bijlage behorende bij deze raadsmededeling is een visualisatie opgenomen van de samenhang tussen omgevingsvisie en de 10 omgevingsprogramma's.

Samenhang met het sociale domein

Het omgevingsprogramma is in beginsel een ruimtelijk instrument. Tegelijkertijd is het van belang om sociale opgaven en thema's op een goede wijze te betrekken in de omgevingsprogramma's. Immers, in de praktijk zijn de fysieke en sociale leefomgeving sterk met elkaar verbonden. Zo lopen onder andere 'bestaanszekerheid' en 'toekomstbestendige wijken' als een rode draad door meerdere omgevingsprogramma's, wat maakt dat hiervoor geen aparte omgevingsprogramma's worden opgesteld. Bij de concrete uitwerking van de omgevingsprogramma's wordt hier in gezamenlijkheid met het ruimtelijk en sociaal domein nader invulling aan gegeven.

Overgang naar een nieuwe situatie

Ten tijde van het vaststellen van de 10 thematische omgevingsprogramma's zijn er reeds meerdere thematische omgevingsprogramma's in voorbereiding, dan wel als ontwerp vastgesteld. In de raadsmededeling 2026-54 'Overzicht omgevingsprogramma's 2026' is een overzicht opgenomen van de omgevingsprogramma's waarin in 2026 (in ieder geval) gewerkt wordt, dan wel gepubliceerd zijn. Dit betekent dat we te maken hebben met een overgangperiode waarin nog op zichzelf staande omgevingsprogramma's worden opgesteld en vastgesteld, naast de totstandkoming van de aangewezen tien omgevingsprogramma's. Op de langere termijn zullen de nu nog op zichzelf staande omgevingsprogramma's opgaan in één van de 10 thematische omgevingsprogramma's. Voor nieuwe opdrachten geldt dat deze niet meer kunnen leiden tot een afzonderlijk thematisch omgevingsprogramma. Recent afgegeven opdrachten landen zoveel als mogelijk binnen één van de tien omgevingsprogramma's.

De 10 thematische omgevingsprogramma's zullen in de loop van de komende jaren (doch uiterlijk 31 december 2031) op onderdelen gevuld worden tot uiteindelijk 10 complete en integrale omgevingsprogramma's. Het tempo is mede afhankelijk van de actualiteit van reeds vastgesteld beleid en prioritering en programmering.

Bij de vaststelling van de omgevingsvisie eind 2026 wordt ook een 'waswordt-lijst' vastgesteld. In deze 'waswordt-lijst' staat opgenomen welk beleid kan worden ingetrokken met de vaststelling van de omgevingsvisie, dan wel in welke van de tien omgevingsprogramma het (op den duur) landt.

Verplichte omgevingsprogramma's

Als gemeente dienen we twee omgevingsprogramma's verplicht op te stellen. Het betreft het warmteprogramma en het volkshuisvestingsprogramma. Deze verplichte omgevingsprogramma's vallen onder respectievelijk de omgevingsprogramma's 'Energie en warmte' en 'Wonen en volkshuisvesting'. Wetgeving hierover is in voorbereiding, maar nog niet vastgesteld.

Bestuurlijke verantwoordelijk van een omgevingsprogramma

De omgevingsprogramma's gaan bestuurlijk veelal over de portefeuilles heen. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor een omgevingsprogramma is daarmee niet direct gekoppeld aan één portefeuillehouder.

Gebiedsgerichte omgevingsprogramma's

Omgevingsprogramma's kunnen zowel thematisch als gebiedsgericht zijn. Voorbeelden van gebiedsgerichte omgevingsprogramma's zijn Wechelerhoek en Centrum&Schil. De lijst met 10 omgevingsprogramma's heeft betrekking op de thematische omgevingsprogramma's.

Overzicht omgevingsprogramma's in de begroting

In de eerstvolgende begroting wordt een overzicht opgenomen van alle bestaande en voorgenomen omgevingsprogramma's.

Bijlage

Behorende bij B&W-nota en raadsmededeling Omgevingsprogramma's 2026-324

Figuur 1. Samenhang Omgevingsvisie en de 10 thematische omgevingsprogramma's

Figuur 2. Potentiële inhoud omgevingsprogramma's (niet limitatief)

Omgevingsprogramma	Thema's, opgaven, vml. beleidsnota's
Circulariteit	Circulariteit
Deventer DNA	Archeologie, erfgoed, stedenbouw, architectuur, landschap
Economie	Werklocaties, beroepshaven, uitvoeringsagenda economie, landbouw
Energie en warmte	Warmteprogramma, energievisie, Wijk en dorpsuitvoeringsplannen
Kunst en Cultuur	Atelierbeleid, evenementenbeleid
Milieu en gezondheid	Gezondheidsbeleid, geur, geluid, licht, lucht, straling
Mobiliteit	Mobiliteitsprogramma binnenstad en periferie, fiets, parkeren, laadinfrastructuur, voetgangers, wegcategorisering, HWS
Openbare ruimte, klimaatadaptatie en natuur	Openbare ruimte, strategisch assetmanagement, klimaatadaptatie, regie op de ondergrond, biodiversiteitsplan, soortenbescherming.
Voorzieningen	Horeca- en detailhandel, leisure, maatschappelijke voorzieningen, IHP
Wonen en volkshuisvesting	Volkshuisvesting, woonzorgvisie